

De ontdekking van de 'Venus van Renancourt' uit Amiens in Frankrijk

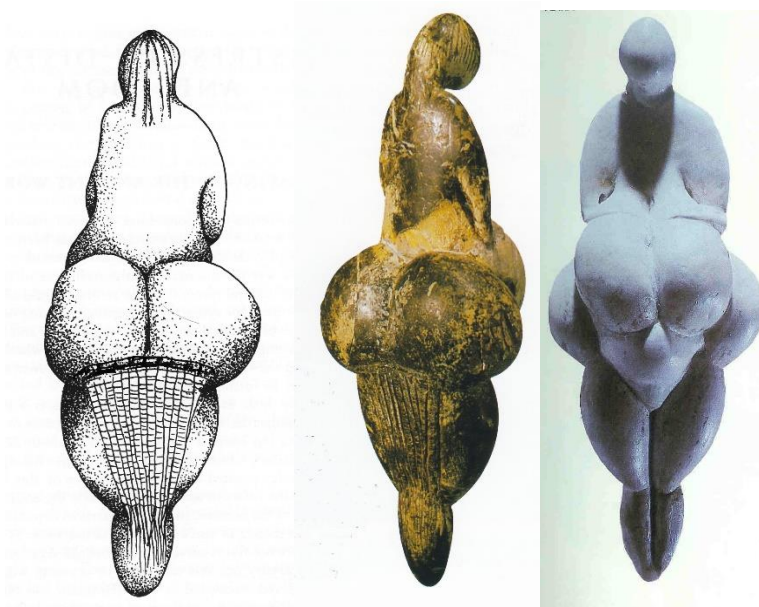
De vondst wordt bekend gemaakt. Op woensdag 4 december 2019 maakt het Franse instituut INRAP - afkorting voor L'Institut National de Recherches Archéologiques Préventives of in het Engels The Institute for Preventive Archaeological Research (INRAP) - het volgende bekend. Afgelopen juli is in een prehistorische vindplaats bij Amiens in Noord-Frankrijk een figurine ontdekt die in uitzonderlijk gave toestand verkeert: men noemt haar de 'Vénus de Renancourt'. Zij stamt uit de periode 26.000-20.000 v. Chr., de tijd van de jagers-verzamelaars in de Oude Steentijd. "Zoals alle mooie ontdekkingen vonden we het in de laatste dagen van opgravingen, op de laatste vierkante meters", zei Clément Paris, opgravingsdirecteur van INRAP, tijdens een persconferentie op 4 december.¹

Haar rubensachtige vormen. De nieuwe 'Venus van Renancourt' is 4 cm hoog en is uitgehouwen in krijt. Zij toont de volle naar voren uitstekende buik die in een punt uitloopt. Ook heeft zij naar achter uitstekende billen, een bekend kenmerk van volle Venusvrouwen (steatopygie). De vulva wordt in een sierlijke, vogelvormige V uitgedrukt. De navel daarboven is duidelijk zichtbaar. Ze toont zwarte afhangende borsten met aan de zijkanten huidplooiën die aan de borsten omvattende armen doen denken.

Haar hals, hoofd en gezicht. Ze toont ons een brede, fallusachtige hals zonder gelaat. Haar hoofdbedekking is vierkant en toont een vierkant rasterpatroon dat soms ook bij andere Venusfigurines te zien is, neem de Venus met het Ruitenhoofd uit Laussel. Het vierkante hoofd komt fallusachtig over: dit zien we regelmatig terug bij andere Venusfigurines uit Oude en Nieuwe Steentijd (Cyprus).²

De Venus met het Ruitenhoofd uit Laussel.³ Zij is op 1,5 meter afstand gevonden van de beroemde Venus met de Hoorn. Ze meet 37,5 bij 30 cm en toont sporen van rode oker. Ze is gemaakt tussen 23.000 en 20.000 v. Chr., en stamt daarmee ongeveer uit dezelfde periode als de Venus van Renancourt. In Laussel werden meerdere Venusfigurines gevonden die in de rotswand zijn uitgekerfd, waaronder de bekende Venus met de Hoorn.⁴ Ook de Venus met de Hoorn was net als de Venus met het vierkante Ruitenhoofd met rode oker bedekt. We zien bij meerdere Venussen grote hoofdtooien met patronen.⁵

De Venus van Lespugue. Je ziet meer Venusfiguren met vierkante ruitpatronen. De Venus van Lespugue toont ze in haar staart. Haar gordel met staart bestaat uit 11 koorden van gras die kunstig in elkaar geweven zijn. Zij is 14,7cm bij 6,4 cm lang en breed en 3,5 cm diep. Zij is gekerfd uit de zwarte tand van een mammoet. Ze werd in West-Frankrijk gevonden in 1922. Ik berichtte elders uitgebreid over haar.⁶

De laatste in een reeks. De Venus van Renancourt is de laatste Venus in een serie van 15 beeldjes die op deze site sinds 2014 zijn opgegraven. Van het stel is zij verreweg de meest gave die de tand des tijds heeft overleefd.

Het perscommuniqué in december 2019. Hierna vermeld ik – zonder daarop verder commentaar te geven – de gegevens die door de archeologen aan de pers werden verstrekt tijdens de persconferentie.

Dit beeld dat als "uitzonderlijk" wordt beschouwd, is het laatste in een reeks van 15 beeldjes die sinds de start in 2014 zijn ontdekt op de opgravingsite in Renancourt bij Amiens. De nieuwe Venus is het best bewaard gebleven: het is de enige die in zijn geheel is gevonden.

Nomadische jager-verzamelaars woonden daar, in kampen. We bevonden ons toen midden in de ijstijd - de Scandinavische gletsjer lag op slechts honderd kilometer van de Somme - en de mensen zouden geprofiteerd hebben van een "klimatologische microverbetering" om zich te vestigen in deze steppenlandschappen bevolkt door mammoeten, wollige neushoorn, haas e.a....

Het leefgebied wordt gekenmerkt door een concentratie van overblijfselen die "perfect bewaard zijn gebleven" door het slib, 4 meter onder de huidige grond: botten van dieren, gereedschappen, ornamenten. 'Tot nu toe hadden we in Noord-Frankrijk maar heel weinig sites die aan deze periode konden worden gekoppeld', legde Clément Paris uit tijdens een persconferentie van INRAP, die de opgravingen leidt.

De site van Amiens-Renancourt is een van de zeldzame getuigenissen van de aanwezigheid van de moderne mens (Homo sapiens) in deze regio.

Tot 2014 waren er ongeveer vijftien gebeeldhouwde beeldjes uit het Gravettien (30.000-22.000 v. Chr.: toevoeging Annine van der Meer) gevonden - de laatste opgraving dateert van 1959. "In een paar jaar hebben we het aantal beeldjes verdubbeld", nu ongeveer dertig in Frankrijk, en honderd over de hele wereld Europa, van de Pyreneeën tot Siberië.

Waar werden deze beeldjes voor gebruikt? De meest waarschijnlijke hypothese is die van een atelier van lokaal gemaakte objecten, aangezien de beeldjes in serie zijn gevonden, net als andere overblijfselen van vondsten. En ze gaan vergezeld van enkele duizenden stukjes krijt, waarvan sommige 'afval' lijken te zijn.

Wat vertegenwoordigde deze Venus? Ook daar zijn er alleen aannames, maar het meest waarschijnlijk is dat het "een symbolische uitdrukking was van de vrouw en meer in het bijzonder van de vruchtbaarheid", meent Clément Paris.

'Dit is het soort belangrijke vondst dat we later in schoolboeken zullen opnemen en terugvinden', meent Dominique Garcia, president van INRAP.

Tot zover de berichtgeving.

Dr. Annine van der Meer, 25 april 2020.

¹ Zie artikel Découverte d'une petite Vénus paléolithique exceptionnellement préservée sur des fouilles à Amiens bij https://www.francetvinfo.fr/culture/patrimoine/archeologie/decouverte-d-une-petite-venus-paleolithique-exceptionnellement-preservee-sur-des-fouilles-a-amiens_3730421.html.

² Annine van der Meer, *Venus is geen Vamp*, Geesteren, 2009, p. 146; van der Meer, *The Language of MA*, Den Haag, 2013, deel 1 h 4, p. 218 Nrs. [I.4.96 en 97]; van der Meer, *Die Sprache unsrer Ursprungs-Mutter MA*, Rüsselsheim, 2020, deel I, h 4, p. 245 Nrs. [I.4.96 en 97].

³ Annine van der Meer, *Venus is geen Vamp*, Geesteren, 2009, p. 94; van der Meer, *The Language of MA*, Den Haag, 2013, deel 1 h 4, p. 101 Nr. [I.4.88]; van der Meer, *Die Sprache unsrer Ursprungs-Mutter MA*, Rüsselsheim, 2020, deel I, h 4, p. 110 Nr. [I.4.88].

⁴ Annine van der Meer, *Venus is geen Vamp*, Geesteren, 2009, p. 79; van der Meer, *The Language of MA*, Den Haag, 2013, deel 1 h 4, p. 66 Nr. [I.4.11a]; van der Meer, *Die Sprache unsrer Ursprungs-Mutter MA*, Rüsselsheim, 2020, deel I, h 4, p. 70 Nr [I.4.11a].

⁵ Annine van der Meer, *Venus is geen Vamp*, Geesteren, 2009, 92-96 met de paragraaf 'Hoofd en hoofdbedekkingen'; van der Meer, *The Language of MA*, Den Haag, 2013, paragraaf 'Head en head covers', 100-103; van der Meer, *Die Sprache unsrer Ursprungs-Mutter MA*, Rüsselsheim, 2020, deel I, h 4, paragraaf 'Der Kop fund Kopfbedeckungen', 109-111.

⁶ Annine van der Meer, *Venus is geen Vamp*, Geesteren, 2009, p. 69 en 92 (schets); van der Meer, *The Language of MA*, Den Haag, 2013, p. 99 Nr. [I.4.83] en p. 77 Nrs. [I.4.26ab]; van der Meer, *Die Sprache unsrer Ursprungs-Mutter MA*, Rüsselsheim, 2020, deel I, h 4, p. 108 Nr. [I.4.83] en p. 84 Nrs [I.4.26ab].